

aut alia censura notari. Quaecumque enim Papa statuit, de illa opinione statuit, quae ad eius tribunal delata est. Non est autem delata isthaec, de qua nemo tum cogitabat. Immo vero dubitari merito potest, num mandatum Pontificium de opinione Lessii, qualis in censura Academicarum legitur, an non potius de ea tantum, quam Lessius in Apologia suam esse fassus est, interpretandum sit. In illa enim *Summa controversiae* quae a Bellarmino subscripta, una cum Censura academica et Lessii Apologia Summo Pontifici exhibita est, singulae assertiones, quae in Censura notantur, e mente Lessii declarantur, ultima vero, quae est tertia de Scriptura sacra: verbis a me supra (n. 18.) allatis exposita, subiicitur:

„Circa has controversias Professor ille Societatis, qui primus iudicium Sedis Apostolicae appellavit, non petit defini, utra pars sit verior (id enim fortasse longiorem discussionem desideraret), sed solum, utra pars sit tutior, vel certe, an doctrina ipsius libera sit ab errore et temeritate.“

Liquet igitur, non Academiam Lovaniensem, sed Lessium S. Sedis iudicium requisivisse, requisivisse autem de ea doctrina, quam ipse in his apologeticis scriptis profitetur. Quae cum ita sint, qui Lessii assertiones de s. Scriptura sine temperamento, de quibus dictum est, defendunt, immerito se S. Sedis sive iudicio sive mandato tueri conantur; quanto magis illi, qui etiam audaciora addunt!

Haec ante scripseram, quam in Vaticano Concilio Constitutio de fide Catholica prima ederetur. Quae quidem cum Ecclesiae de libris sacris eorumque inspiratione doctrinam declarat; de hac declaratione eo magis aliqua addenda esse existimo, quod in nonnullis doctorum virorum ephemeridibus legi, Lessii de sacra Scriptura sententiam a Vaticana Synodo damnatam esse.

V.

Quanam S. Synodus Vaticana de Scriptura et inspiratione docuerit.

28. Postquam in Constitutionis modo commemoratae capite secundo S. Synodus de revelatione dixit, quae „Deus seipsum et aeterna voluntatis suae decreta humano generi manifestare“ dignatus est; subiungit:

„Haec porro supernaturalis revelatio, secundum universalis Ecclesiae fidem a sancta Tridentina Synodo declarata, continetur in libris scriptis et sine scripto traditionibus, quae ipsis Christi ore ab Apostolis acceptae, aut ab ipsis Apostolis Spiritu Sancto dictante quasi per manus traditae, ad nos usque pervenerunt. Qui quidem veteris et novi Testamenti libri integri cum omnibus suis partibus, prout in eiusdem Concilii decreto recensentur, et in veteri vulgata latina editione habentur, pro sacris et canonicis suscipiendi sunt¹. Eos vero Ecclesia pro sacris et canonicis habet, non ideo quod sola humana industria concinasti, sua deinde auctoritate sint approbati; nec ideo dumtaxat, quod revelationem sine errore contineant; sed propterea quod Spiritu Sancto inspirante conscripti Deum habent auctorem, atque ut tales ipsi Ecclesiae traditi sunt.“

29. Concilia catholicam doctrinam declarare solent, quatenus haereses, ad quas exstirpandas congregatae sunt, requirere videntur. Quum igitur saeculi XVI. haeresiarum solam Scripturam pro verbo Dei et fidei divinae regula habendam esse statuerent; ipsius vero Scripturae libros nonnullos repudiarent, ac denique de veteri Testamento irreverenter loquerentur: Tridentini Patres Traditionem divinam expressius asseruerunt, natura eius et ratione declarata, vetus ac novum Testamentum pari pietatis affectu venerandum esse sanxerunt, librorum quoque singulorum, qui pro sacris et canonicis suscipiendi sunt, indicem subtexuerunt; at vero de horum inspiratione, ut quae minime negaretur, nihil adiecerunt. Contra Vaticanam Synodus his de *Traditione* et *Canone* decretis breviter renovatis accuratius declaravit, quid sit illud, quo libri hi sacri et canonici constituantur; de hoc enim post Concilium Tridentinum tempora et maxime hac nostra aetate erroneae et peregrinae opiniones invalescere coeperunt. Eam igitur ipsam quaestionem definiit, quam Lessius suis assertionibus, ut ipse dixit, solvere voluit, *quid sit de ratione et essentia Scripturae*. Sed tamen Synodus decernit, quae de causa Ecclesiae veteris novique foederis libros, quos venerat, pro sacris et canonicis habeat, quae est *quaestio facti*, cum Lessius examinet, quae de causa liber quispiam pro sacro et canonico haberi possit, quae est *quaestio iuris*. Itaque vel propter hanc rationem Concilium non Lessii assertionem reprobavit, dicens: libros in decreto Tridentino re-

¹ Conc. Trid. sess. IV. Decr. de can. Script.

censitos non ideo ab Ecclesia pro sacris et canonicis haberi, quod licet primitus sola humana industria concinnati, sua deinde auctoritate approbati sint. Sed hos alius quoque rationibus ostendimus, opinionem hanc, quam recentiores utique haud pauci profitentur, Lessio falso attribui; id quod etiam in pleno Patrum consensu Reverendissimus Vincentius Gasser Episcopus Brixinensis, cum de hoc decreto ex Patrum deputatorum mandato referret, aperte edixit et copiose demonstravit. Nequaquam igitur haec fuit mens Concilii, Lessii opinionem reprobare.

Reprobavit autem praeter illam, de qua modo, hanc alteram, quae rationem omnem Scripturae sacrae in eo reponit, quod revelationem divinam sine errore contineat. Revelationem divinam saepe appellamus doctrinam a Deo revelatam. Quodsi ad rationem Scripturae sacrae sufficeret, eiusmodi doctrinam nullo admixto errore continere, symbola et definitiones Conciliorum ac Romanorum Pontificum, quin etiam piorum virorum de religione scripta, quae Ecclesiae iudicio ab errore immunia fuerint, sacris Bibliis possent accenseri, quod quam falsum sit obvio exemplo patebit. Liber enim, qui Confucii vel Aristotelis doctrinam, re nulla ab hac aliena admixta, exponit, non ideo Confucii vel Aristotelis scriptum dici potest. Non est autem Scriptura sacra nisi quod est verbum Dei scriptum. Sed etiamsi revelationis vocabulo, non res et sententias, quas Deus tradidit, sed ipsa Dei dicta sive eloquia significes, non tamen recte affirmaveris, librum ideo ab Ecclesia pro sacro et canonico haberi posse, quod revelationem divinam sine errore contineat. Liber enim omnino non iis, quae continet sive *materia*, sed sola *origine* sua vere est liber seu verbum Dei. Hinc in Concilii decreto reiecta duplici, quam consideravimus, opinione, tanquam id, quod nobis tenendum est, adiungitur: *sed propterea quod Spiritu Sancto inspirante conscripti Deum habent auctorem.*

30. Ut iam disputatio nostra eo redeat, unde exorsa est, tametsi hoc quoque decreto, quid sit inspiratio, non definiatur directe, manifeste tamen eo continetur, quod supra ex aliis monumentis derivavimus, esse scilicet actionem divinam talem, qua Deus sit libri causa principalis, homo vero (hagiographus) veluti instrumentalis. Et quoniam haec actio, ut quisvis facile perspexerit, est eiusmodi, quae nisi Deo revelante, certo cognosci nequit, ideo additur: *atque ut tales ipsi Ecclesiae traditi sunt.* Vera igitur, et fide divina tenenda sententia haec est: „Ecclesia libros novi et veteris Testamenti in Tridentino decreto recensitos ideo

pro sacris et canonicis sive pro Scriptura sacra habet, quod a Christo et Apostolis edocta est, illos Spiritu Sancto inspirante conscriptos Deum habere auctorem.“ Ex contrariis autem opinionibus ea, quae a recentibus quidem nonnullis scriptoribus defensa, falso autem Lessio attributa est, scilicet aliquos ex sacris libris, etsi fortasse mera industria humana conscriptos, propter subsequentem Ecclesiae approbationem pro sacris et canonicis haberi, iam haeretica censenda est, utpote dogmatico Ecclesiae decreto repudiata; illa vero opinio, quam Lessius suam esse fatebatur, librum ex impulsu quidem divino, sed sine speciali assistentia Dei conscriptum, si divina iustificatione constiterit, nihil in eo contineri, quod verum non sit, effici Scripturam sacram (adeoque canonicis libris accensendum esse), haec inquam assertio, nisi ut supra (n. 19.) dictum est, corrigatur, etsi non ipsi dogmati, sententiae tamen e dogmate legitime illatae, opposita ideoque a Reverendissimo Relatore iure erronea dicta esse mihi quidem non potest non videri. Ecclesia enim declarans, non alia de causa a se libros V. et N. Testamenti pro sacris et canonicis haberi, nisi quia Spiritu Sancto inspirante conscripti Deum habent auctorem; certe hoc ipso declaravit, id esse de natura et ratione Scripturae sacrae, Deum habere auctorem. Porro legitima ratiocinatione conclusisse me arbitror, Deum non posse vere dici auctorem libri, qui ex impulsu quidem ipsius, sed sine speciali eius assistentia conscriptus sit. Sedenim et hoc et reliqua, quae scripsi, sapientiorum iudicio libenter submitto.

O. A. M. D. G.

poire... d'orange... de paille... d'orange...
ce sont... d'orange... d'orange... d'orange...
de... d'orange... d'orange... d'orange...
de... d'orange... d'orange... d'orange...

Voici... d'orange... d'orange... d'orange...
de... d'orange... d'orange... d'orange...
de... d'orange... d'orange... d'orange...

Voilà... d'orange... d'orange... d'orange...
de... d'orange... d'orange... d'orange...
de... d'orange... d'orange... d'orange...

En
de
de
de

Voilà... d'orange... d'orange... d'orange...
de... d'orange... d'orange... d'orange...
de... d'orange... d'orange... d'orange...

Voilà... d'orange... d'orange... d'orange...
de... d'orange... d'orange... d'orange...
de... d'orange... d'orange... d'orange...

Voilà... d'orange... d'orange... d'orange...
de... d'orange... d'orange... d'orange...
de... d'orange... d'orange... d'orange...

